

УДК 316.47 – 053.6 (4/9)

ОСОБЛИВОСТІ МІЖОСОБИСТІСНИХ ВІДНОСИН СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Студ. Ю. О. Івашко, гр. МгПД-18

Науковий керівник канд. психол. наук, доц. Р.В. Кириченко
Київський національний університет технологій та дизайну

Сучасна освіта не сприяє в належній мірі розвитку між студентами згуртованості, яка характеризується високою організованістю, відповідальною залежністю, багатством духовних відносин та інтересів, що могло б забезпечити підвищення ефективності міжособистісної взаємодії суб'єктів освіти. Тому звернення до студентського колективу і сформованим в ньому взаєминам є досить актуальним.

Мета: вивчення міжособистісних відносин сучасної молоді. **Завдання:** шляхом теоретичного аналізу визначити особливості міжособистісних відносин студентської молоді та дослідити тенденції поведінки у міжособистісній взаємодії студентів Київського національного університету технологій та дизайну.

Об'єкт дослідження: студенти різних спеціальностей КНУТД. **Предмет дослідження:** особливості і характерні ознаки міжособистісних відносин студентської молоді.

Методи і засоби дослідження: теоретичний аналіз психолого-педагогічної літератури, спостереження, бесіди, порівняння, тестування та методи математичної обробки.

Результати дослідження. В останні роки темі міжособистісної взаємодії студентської молоді та її вдосконаленню присвячено значну кількість наукових праць (Кузнецова О.А., Коваль В.Ю., Батуріна О.С., Духновський С.В., Канаматова А.К., Колюх О.А., Смагіна С.С., Федяєва А. Ф. та ін.).

Для визначення особистості в суспільному контексті однією з найбільш змістовних категорій є «відносини». Міжособистісні відносини – суб'єктивно пережиті взаємозв'язки між людьми, які об'єктивно проявляються в характері і способах взаємних впливів, що чиняться людьми відносно один одного в процесі спільної діяльності й спілкування. Міжособистісні відносини – це система установок, орієнтацій, очікувань, стереотипів та інших диспозицій, через які люди сприймають і оцінюють один одного [3, с. 106].

В процесі взаємодії люди впливають один на одного, що відбивається на результаті спільної діяльності. В даний час описують такі феномени, що виникають в процесі взаємодії: соціальна фасилітація, соціальна інгібіція і ефект Рінгельмана. Д. Майєрс розглядає соціальну фасилітацію як тенденцію, що спонукує людей краще виконувати прості або добре знайомі завдання в присутності інших, і як посилення домінантних реакцій у присутності інших людей. У перекладі з англійської facilitate означає «полегшувати», «допомагати», «сприяти». Фасилітатором називають людину, яка позитивно впливає на загальний настрій групи і сприяє ефективній діяльності кожного суб'єкта. Соціальна інгібіція описана Є.В. Андрієнко як гальмуючий, негативний вплив соціальних чинників або конкретної людини на думки, почуття, активність людини або групи. Даний феномен виникає зазвичай в умовах негативного ставлення суб'єктів взаємодії один до одного. Супроводжується розвитком патогенних психічних станів у одного або декількох взаємодіючих і комунікативними бар'єрами. Ефект Рінгельмана представлений в працях С.С. Степанова і полягає в залежності розміру індивідуального вкладу в загальну справу від кількості учасників: чим більше людей бере участь у спільній діяльності, тим менше індивідуальний внесок кожного окремого учасника [1].

Студентська група є першим і основним осередком, де формується особистість майбутнього фахівця. Потужний соціалізуючий вплив на особистість студента надає саме студентське середовище, особливості групи, в якій навчається студент, особливості інших груп і курсів, наявних в навчальному закладі. У студентській групі відбуваються динамічні

процеси структурування, формування і зміни міжособистісних, емоційних і ділових взаємин, розподілу групових ролей і висунення лідерів, і всі ці процеси роблять сильний вплив на успішність студента в навчальній діяльності, поведінку та професійне становлення [1].

Задля взаємодії з іншими студентами групи, студент обирає для себе певну тенденцію поведінки, кожна з яких має внутрішню та зовнішню характеристику. Дані тенденції поведінки поділяються на «залежність», «незалежність», «товариськість», «нетовариськість», «прийняття боротьби» і «уникання боротьби». Тенденція «залежність» характеризує внутрішнє і зовнішнє прагнення студента до прийняття групових стандартів і цінностей: соціальних, морально-етичних. «Незалежність» характеризує внутрішнє і зовнішнє прагнення особистості не приймати групові стандарти (як соціальні, так і морально-етичні). Особистість з бійцівськими якостями, непокірна волі лідера, незалежна у своїх вчинках, упевнена в тому, що вона поводить себе вірно. «Товариськість» - прагнення особистості утворювати емоційні зв'язки як у своїй групі, так і за її межами, життєрадісний в спілкуванні, живий і компанійський. «Нетовариськість» - прагнення особистості не утворювати емоційні зв'язки як у своїй групі, так і за її межами. Особистість справляє враження понурості, байдужості до справ групи, млявості в спілкуванні, мовчазності та незворушності до проблем групи. «Прийняття боротьби» - активне прагнення особистості брати участь у груповому житті, прагнення до досягнення більш високого статусу в групі. Завзятість у досягненні своєї мети, наполегливість у відстоюванні своїх поглядів. Вимогливість до оточуючих і непохитність волі. Працездатність і цілеспрямованість. «Уникання боротьби» - особистість прагне піти від взаємодії, намагається зберегти «нейтралітет» у групових суперечках і конфліктах, схильна до компромісних рішень.

В ході дослідження нами було проведено аналіз міжособистісної взаємодії студентської молоді за методикою «Q-сортування» В. Стефансона. В даному дослідженні приймали участь 35 студентів Київського національного університету технологій та дизайну. Студентам було запропоновано пройти тест на визначення власної поведінки в межах групи. Відповідно до результатів тесту найменше, а саме 32%, спостерігається нетовариська тенденція поведінки. Прийняття «боротьби» займає 37% від загальної кількості, уникання «боротьби» - 59%. Тенденція незалежності та залежності, займають 39% та 55% відповідно. За результатами тесту найбільше домінує товариська тенденція поведінки, її показник відповідає 65% від загальної кількості.

Висновки. Отже, серед опитаних студентів переважає товариська тенденція поведінки: готовність до співпраці, колективних взаємин, до партнерства. Спостерігається певна кількість людей у групі, домінують тенденцією поведінки яких є уникання «боротьби», схильних до залежності, нерішучості та підпорядкованості чужій волі, безініціативності. Вважаємо, в даний час все більше усвідомлюється очевидна необхідність у фахівцях, здатних до самореалізації в нових соціально-економічних умовах, що поєднують в собі високий рівень освіченості, інтелігентності, професійної компетентності і, перш за все, культури міжособистісних відносин.

Ключові слова: студент, міжособистісні відносини, тенденції поведінки, феномени взаємодії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антюшина Т.Ю. Особенности межличностных отношений в студенческой группе и их влияние на процесс становления // Международный журнал прикладных и фундаментальных исследований .– 2016. – № 11-4. – С. 593-595 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: URL: <https://applied-research.ru/ru/article/view?id=10588>
2. Кириченко Р.В. Развитие коммуникативных умений у студентов / Р.В. Кириченко // Вісник. Збірник наукових статей Київського міжнародного університету. Серія: Психологічні науки. Випуск 12. – Київ: КиМУ, 2008 р. – С. 95-109.
3. Коломинский Я. Л. Психология взаимоотношений в малых группах (общие и возрастные особенности): [монография] / Я. Л. Коломинский. – Минск: Тера Системс, 2000. – 423 с.